

Participatieplan Warmteprogramma

Aanleiding

Vanuit het Rijk is het voor iedere gemeente in Nederland verplicht om een warmteprogramma op te stellen. Dordrecht heeft samen met de andere gemeenten in de Drechtsteden afgesproken hier gezamenlijk in op te trekken. In het Versnellingsprogramma Drechtsteden 100% aardgasvrij van januari 2024 is afgesproken dat we in 2025 de warmteprogramma's hebben opgesteld. We bouwen voort op de huidige Transitievisies uit 2021.

Om te komen tot een warmteprogramma moet de omgeving worden geïnformeerd en/of betrokken. Om te bepalen hoe we dat gaan doen, is dit participatieplan ontwikkeld. De basis voor dit participatieplan bestaat uit:

- De participatieblauwdruk Warmteprogramma's Drechtsteden regio van december 2024
- Het Dordtse participatiebeleid en de Dordtse participatie praatplaat

In de participatieblauwdruk staat nadrukkelijk dat elke gemeente zelf verantwoordelijk is voor het aanpassen van de blauwdruk aan de eigen specifieke situatie. Dit participatieplan wijkt dan ook af van de participatieblauwdruk van de regio. Dit heeft te maken met de specifieke Dordtse uitgangspunten voor en definities over participatie en de stand van zaken in Dordrecht met betrekking tot de warmtetransitie.

Uitgangspunten voor participatie

- Iedereen kan meedoen
- We besteden aandacht aan (emotionele) veiligheid
- Participatie is maatwerk en dient aan te sluiten bij doel en doelgroep

Waarom is het nodig?

Dordrecht maakt een warmteprogramma waarin staat in welke wijken we in de komende 10 jaar aan de slag gaan met de warmtetransitie. We maken duidelijk welk alternatief voor aardgas de voorkeur heeft. Het warmteprogramma is een actualisatie van de Transitievisie Warmte 2021.

Het warmteprogramma is een verplicht programma in het kader van de Omgevingswet, waaruit een aanpak volgt voor de gemeente voor een aardgasvrije gebouwde omgeving. Een belangrijk onderdeel van het warmteprogramma is het mogelijk inzetten van instrumenten die de gemeente gaat krijgen met de inwerkingtreding in 2026 van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie. Een voorbeeld hiervan is inzetten van de aanwijsbevoegdheid. Hiermee krijgt de gemeente de mogelijkheid om in het omgevingsplan gebieden aan te wijzen die overgaan op een duurzame warmtevoorziening en waar dus het aardgasnet wordt verwijderd. Hieraan zijn wel belangrijke voorwaarden gekoppeld.

Wat wil je bereiken met participatie?

We benutten de kennis en ervaringen van professionele stakeholders en georganiseerde inwoners om het warmteprogramma inhoudelijk beter te maken. We brengen hiermee ook de verschillende belangen in beeld. Via breed onderzoek willen we in beeld krijgen wat inwoners een betaalbare warmtetransitie vinden en wat daarbij een rol speelt.

Voor wie doe je het?

We maken het warmteprogramma voor iedereen die iets gaat merken van de warmtetransitie. Dat zijn woningeigenaren, huurders, vastgoedbezitters klein en groot. Met het programma bieden we handelingsperspectief en duidelijkheid over de nemen route naar aardgasvrij.

Wat is de daadwerkelijke beïnvloedingsruimte?

De reden voor de warmtetransitie ligt vast in diverse internationale en nationale afspraken en wetten. De alternatieven voor aardgas zijn hierdoor ook beperkt. Er ligt dan ook al veel vast voor de warmteprogramma's. Dat betekent dat er weinig ruimte is voor participatie met de brede omgeving. Daarom wordt breed ingezet op communicatie. Waar wel ruimte zit, worden duidelijke kaders meegegeven, zodat de deelnemers weten waar ze wel en niet over mee kunnen denken.

Wanneer er na het vaststellen van het warmteprogramma verder wordt gegaan met het opstellen van wijkuitvoeringsplannen, is er meer ruimte voor participatie. De participatie daarbij komt dan aan de orde en maakt geen onderdeel uit van dit participatieplan.

Welke participanten?

Er wordt met een kleine groep samenwerkingspartners samen met de gemeente aan de warmteprogramma's gewerkt. Dat zijn in Dordrecht het warmtebedrijf HVC, netbeheerder Stedin, woningcorporaties Woonbron en Trivire en georganiseerde bewoners binnen Drechtse Stroom. Ook relevante interne afdelingen zijn betrokken. We stellen samen het warmteplan op, waarbij rekening wordt gehouden met de uitgangspunten die in het plan van aanpak Warmteprogramma Drechtsteden 0.1 zijn benoemd. Onze inwoners informeren we over het proces, actuele informatie en wat ze kunnen verwachten. Over de betaalbaarheid van de warmtetransitie loopt een apart traject in samenwerking met MSG en Populytics en circa 15 andere gemeente in Nederland.

Wat is de context?

In een aantal wijken is de afgelopen jaren al hard gewerkt aan de warmtetransitie. Een groot deel van het corporatiebezit is al aangesloten op het warmtenet. Ook hebben particuliere woningeigenaren soms ook hun woning al aardgasvrij gemaakt door het installeren van een warmtepomp.

Met de warmtetransitie sluiten we zoveel mogelijk aan op de planning van de woningcorporaties voor verduurzamen en de planning voor het inzetten van beschikbare middelen en subsidies voor particuliere woningeigenaren zoals uit het Volkshuisvestingsfonds of het Nationaal Isolatie Programma. Verduurzamen is namelijk stap 1 bij aardgasvrij wonen.

Aanpak

Lokaal Warmteprogramma (beleid, visie)						
Waarom in gesprek			Waarover in gesprek	Met wie in gesprek	Hoe in gesprek	Wanneer
Fasen	Eindresultaat	Participatieniveau	Vraag/boodschap	Publiek	Gespreksvorm	
Fase 1 Oriënteren	Terugblik op de afgelopen jaren	Coproduceren	Hoe staat de warmtetransitie ervoor in Dordrecht? Wat hebben we bereikt in de afgelopen 4 jaar? Wat ging er goed, wat kan er beter?	Interne afdelingen HVC Stedin Woonbron Trivire Drechtse Stromen	Werksessies Reguliere overleggen Persoonlijke gesprekken	November 2024
	Geactualiseerde uitgangspunten en afwegingskader	Coproduceren	Is het afwegingskader uit de TVW 2021 nog actueel of zijn er aanvullingen nodig?	Interne afdelingen HVC Stedin Woonbron Trivire Drechtse Stromen	Werksessies Reguliere overleggen Persoonlijke gesprekken	November 2024
	Onderzoek betaalbaarheid	Raadplegen	Wat verstaat u onder betaalbaarheid van een alternatieve warmteoplossing? Welke factoren beïnvloeden de bereidheid van inwoners om eventuele hogere kosten van een warmtenet te accepteren? Binnen welke bandbreedte mogen kosten voor een warmtenet vallen om te onderbouwen dat een oplossing betaalbaar is voor inwoners?	Inwoners via een gesloten onderzoek (2.300 leden van het bewonerspanel en 1.400 inwoners via een a-selecte steekproef)	Discrete Keuze Methode en Participatieve Waarde Evaluatie	11/03/25 t/m 02/04/25

	Algemeen	Informereren	We stellen als gemeente een warmteprogramma vast. We verwachten dat in de zomer van 2025 gereed te hebben. Meer informatie vindt u op [website]	Inwoners	Landingspagina duurzaam-drechtsteden: Het warmteprogramma - Energieloket Dordrecht	Vanaf februari 2025
Fase 2 Programmeren	Perspectiefkaarten en wijkvolgorde voor de komende 10 jaar incl. een uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak	Coproduceren	Wat zijn op basis van de geactualiseerde gegevens de nieuwe perspectieven? Welke wijkvolgorde hanteren we?	Interne afdelingen HVC Stedin Woonbron Trivire Drechtse Stroom	Werksessie Reguliere overleggen Persoonlijke gesprekken	Januari 2025 t/m april 2025
	Overzicht van gebieden waar de aanwijsbevoegdheid wordt ingezet	Adviseren	In welke gebieden kunnen we de aanwijsbevoegdheid mogelijk inzetten?	Interne afdelingen HVC Stedin Woonbron Trivire Drechtse Stroom	Werksessie Reguliere overleggen Persoonlijke gesprekken	November 2024 t/m februari 2025
	Input opgehaald voor participatieplan uitvoering	Raadplegen	Het warmteprogramma werken we verder uit in wijkuitvoeringsplannen. We willen u hier zo goed mogelijk over op de hoogte houden. Hoe wilt u betrokken worden bij de uitvoering: - Via welke kanalen? - Welke informatie heeft u nodig?	Inwoners	Via onderzoek betaalbaarheid	11/03/25 t/m 02/04/25

Fase 3 Vaststellen	Vastgesteld warmteprogramma	Adviseren	Dit is het concept-warmteprogramma. Is deze klaar om ter vaststelling aangeboden te worden?	Interne afdelingen HVC Stedin Woonbron Trivire Drechtse Stroom	Werksessie Reguliere overleggen Persoonlijke gesprekken	April/mei 2025
		Zienswijze	Dit is ons concept-warmteprogramma. Wilt u hierop reageren?	Inwoners	Ter inzage legging	Nader te bepalen
		Beslissen	Dit is ons concept-warmteprogramma. Bent u akkoord?	College	Collegebesluit	24 juni 2025
	Algemeen	Informeren	Toekomstige wetgeving, positie raad in de warmtetransitie, relatie met warmteprogramma	Gemeenteraad	Informatie-sessie	Nader te bepalen

Vervolg

Het warmteprogramma wordt in het voorjaar 2025 aangeboden aan het college. Elke vijf jaar zal deze geactualiseerd worden. We starten ook met het eerste wijkuitvoeringsplan. Dat is voor Crabbefhof.

Voor het inzetten van de aanwijsbevoegdheid moet het omgevingsplan worden aangepast. Dat is een bevoegdheid van de raad.

De regelgeving voor het warmtebedrijf wijzigt op het moment dat de Wet collectieve warmte in werking treedt. Dat is naar verwachting in 2026. De gemeente krijgt dan nieuwe bevoegdheden zoals het aanwijzen van een warmtekavel.